Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакция і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 25. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 2-го ЛЮТОГО 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, FEBRUARY 2, 1979 No. 25. VOL. LXXXVI.

УНФОНД УККА ДОСЯГНУВ 135,000 ДОЛЯРІВ ДО ЗАВЕРШЕННЯ ЗБІРКИ ЗА 1978 РІК ПОТРІБНО ЩЕ 20,000 ДОЛЯРІВ

МЕТА ЗБІРКИ..........155,000
На день 25-го січня 1979 року зібрано......135,000
Для досягнення мети потрібно ще............20,000

Ню Йорк. — З Канцелярії Українського Конґресового Комітету Америки інформують, що збірка на Фонд УККА за 1978 рік досягнула суми 135,000 долярів.

Біля 100 громад беруть участь в збірковій акції Національного Датку за 1978 рік. З тих 100 громад сьогодні подаємо тих 33, які зібрали по дол. 1,000.00 і більше, в залежності від кількости населення в даній місцевості. З признанням і великою похвалою треба висловитися про наші малі громади, список яких подамо в другому виказі, бо в них платність Національного Датку є майже 100-відсоткова.

Нижче подаємо статистичні дані збірки за 1978 рік, зіставлення яких зроблено на день 25-го січня. Для порівняння подаємо біля кожної громади в дужках остаточний вислід збірки в 1977 році. **Філядельфія** — 6,877.00 дол. (13,750.00); **Чікаґо Ілл.** —7,875.00 (13,270.00); **Метрополітальний Ню Йорк: Мангетен, Асторія, Бронкс** — 7,880.00 (8,429.00); **Бруклин:** 1,703.00 (2,448.00); **Озон Парк** 1,060.00 (1,040.00) — **Разом Метрополітальний Ню Йорк** — 10,643.00 (11,917.00); **Південносхідній Мічиґен** — 4,410.00 (7,020.00); **Нюарк-Ірвінгтон, Н. Дж.** — 6,155.00 (6.745.00); **Рочестер, Н. Й.** — 2.340.00 (3,898.00); **Клівленд, Огайо** — 3,133.00 (3,677.00); **Бофало, Н. Й.** — 3,548.00 (3,621.00); **Гартфорд, Конн.** —2, 670.00 (3,589.00); **Пассейк (Повіт Берген), Н. Дж.** — 3,275.00 (2.665.00): **Джерзі Ситі, Н. Дж.** — 1,735.00 (2,590.00); **Головний уряд УНСоюзу** — 2,000.00 (2,000 00); **Ню Гейвен, Конн.** — 1,910.00 (2,575.00); **Сиракюзи, Н. Й.** — 2, 450.00 (2,380.00); **Лорейн, Огайо** — 1,700.00 (2,185.00); **Янґставн, Огайо** — 1,870.00 (2,135,00); **Бостон, Масс.** 2,035.00 (2,055.00); **Йонкерс, Н. Й.** — 405.00 (2,000.00); **Елізабет, Н. Дж.** — 1,435.00 (1,925.00); **Балтимор, Мд.** — 1,125.00 (1,871.00); **Вашінґтон, Д. К.** — 1,458.00 (1,840.00); **Піттсбург, Па. (Півдхсід. Пен.)** — 450.00 (1,789.00); **Бріджпорт, Конн.** — 1,225.00 (1,730.00); **Милвокі і Вісконсен Стейт** — 1,316.00 (1,660.00); **Повіт Нассау, Н. Й.** — 1,445.00 (1,555.00); **Ню Бронзвік, Бавнд Брук, Н. Дж.** — 470.00 (1,447.00); **Міннеаполіс, Мінн. Ст. Пол.** — 995.00 (1,306.00); **Ютика, Н. Й.** — 1,235.00 (1,260.00); **Виллімантик, Конн.** — 705.00 (1,221.00); **Фльорида Стейт** — 1,916.88 (1,127.00); **Повіт Делавер, Пен.** 1,572.00 (1,095.00); **Арізона — стейт** — 427.00 (1,035.00); **Трой, Н. Й.** — 1,130.00 (1,015.00); **Каліфорнія — стейт** - 1,443.00 (861.00); **Коговз, Н. Й.** — 1,027.00 (818.00); **Гемонд, Інд. і стейт** — 1,225.00 (645.00); **Детройт (Мтрополітальний), Міч.** — 1,085.00 (455.00).

Слід підкреслити, що приблизно 2/3 збірки перевели Управи Відділів УККА, а тільки 1/3 — надіслали індивідуальні платники. Це є тільки циферні дані, а всі платники будуть своєчасно проголошені у виказі всіх платників у „Вістях Українського Конґресового Комітету Америки".

Для порівняння подаємо, що збірка в 1976 році мала впливів 142,169.00 долярів, а в 1977 році — 153,609.00. Прелімінар бюджету на 1978 рік передбачував в приходах УНФонду — 155.000.00 долярів і ця сума повинна була бути зібрана до кінця січня 1979 року.

Згідно з рішенням Екзекутиви УККА з грудня минулого року збірку на 1978 рік продовжено до кінця місяця січня 1979 року, зваживши, що осінню минулого року проходила збірка на Фонд СКВУ і наші громадяни щедро жертвували на цей Фонд, а це відбилося на висліді збірки УККА.

Остаточні підсумки збірки до УНФОНДУ УККА зробить в дні 5-го лютого 1979 року і до того дня всі Відділи УККА повинні надіслати зібрані пожертви до Канцелярії УККА.

Всі пожертви на цілі УККА є звільнені від оподаткування.

Покази писання писанок в Українському Музеї в Ню Йорку

Ню Йорк (М. С.). — Український Музей в Ню Йорку заплянував на березень і квітень 1979 року весняно-великодню програму, в яку входитимуть покази писання писанок, висвітлювання фільму „Писанка", прозірок писанок та доповіді.

В часі від 23-го березня по 13-те травня 1979 року на 5-му поверсі Музею буде влаштована виставка писанок зі збірки Зенона Єлеєва. У зв'язку з цією виставкою З. Єлеїв виголосить в суботу, 24-го березня ц. р. доповідь про українську писанку.

Покази писання писанок для дітей і молоді відбуватимуться у суботи, 31-го березня і 7-го квітня ц. р. Кожного з тих днів будуть дві сесії показів, а саме від год. 10-ої ранку до 12:30 по полудні і від 1:30 до 4-ої по полудні. Оплата виносить 50 центів. Для груп шкільної молоді можна замовляти окремі сесії на інші дні.

Також заплановано покази писання писанок для дорослих на неділі, 1-го і 8-го квітня ц. р. У кожну з цих неділь покази переводитимуть у двох сесіях — ранній від год. 10-ої до 1-ої по полудні і пополудневій від год. 2-ої до 5-ої. Оплата для початкуючих виносить 8.50 долярів, а для заавансованих 10 долярів.

У суботу, 14-го квітня 1979 року від год. 1-ої - 5-ої по полудні професійна писанчарка демонструватиме мистецьке писання писанок. В тому дні, в год. 1, 2, 3 і 4-ій висвітлюватимуть прозірки писанок, а о год. 1:30, 2:30, 3:30 і 4:30 фільм Славка Новицького „Писанка". Вступ 2,50 долярів для дорослих, 1,50 дол. для емеритів і студентів, а для дітей понижче 12 років — 50 центів.

У Музеї на 4-му поверсі продовжується виставка „Традиційні мотиви в українських тканинах і вишивці". Там можна оглянути 18 повних народних одягів з різних районів України.

Також в часі від 10-го лютого до 18-го березня 1979 року відбуватиметься в Музеї на 5-му поверсі виставка документів „Самвидаву", що її спільно влаштовує Український Музей з видавництвом „Сучасність".

Музей відкритий в середи, суботи і неділі від год. 1-ої до 5-ої по полудні, а в п'ятниці від год. 3-ої до 7-ої вечора. Вступ для дорослих 1 доляр, а 50 центів для емеритів і студентів.

По ближчі інформації телефонувати до Музею на число (212) 228-0110.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II ЗАКЛИКАЄ БАГАТШИХ ДОПОМАГАТИ БІДНИМ

Папа Іван Павло II

Ґвадаляхара, Мехіко. — Промовляючи тут у вівторок, 30-го січня, Папа Іван Павло II.- колишній кардинал Кароль Войтила із Кракова, закликав багатших осіб всіх країн, а зокрема країн Латинської Америки, допомагати менш заможним, бо це „християнський і загально гуманітарний обов'язок".

Папа Римський, який прибув до Мехіко, щоб відкрити третю з черги конференцію єпископів Латинської Америки, минулого вівтірка заявив понад 200, 000 публіці в Ґвадаляхарі, що він особисто, а також ціла Католицька Церква „боліє разом з тими, які бідні" безробітні, ув'язнені чи переслідувані" і закликав всіх тих, які потребують допомоги в їхній боротьбі за підставові права людини, звертатися за нею до Церкви.

Ці слова Вселенського Архієрея присутні вітали бурхливими оплесками та окликами „Віва ель Папа".

Як відомо, два дні раніше, тобто в неділю, 28-го січня, Папа розчарував деяких священиків і вірних країн Південної і Центральної Америки, коли на конференції єпископів заявив, що хоча Католицька Церква повинна займати становище щодо соціяльної, економічної, політичної чи будь-якої іншої несправедливости в світі, то підкреслив, що єпископи та священики не можуть займатися політичною діяльністю чи активно включатися в політичну і соціяльну боротьбу. У Латинській Америці поважна кількість священиків і навіть деякі єпископи вважають, що їхня активна участь в згаданій боротьбі таки конечно потрібна.

Хоча конференція єпископів триватиме до 13-го лютого, то Папа Іван Павло в середу, 31-го січня мав відлетіти до риму.

ЗСА видалили тайванського дипломата

Вашінґтон. — Згідно з повідомленням пресового аґентства Ассошіейтед Пресс, уряд ЗСА мав видалити тайванського дипломата Лог І-ченґа, який впродовж 15-ох років очолював Інформаційну Службу Вільного Китаю в Ню Йорку.

Лог І-ченґ висловився критично про політику ЗСА у відношенні до Китайської Народної Республіки та до Республіки Китаю на Тайвані в листах до редакцій часописів „Дейлі Нюз", „Ню Йорк Таймс" і „Вашінґтон Стар". Уряд ЗСА уважав, що така відкрита критика чужинецького дипломата є порушенням загально прийнятих традицій дипломатичної поведінки.

Аґентство поінформувало, що чотири представники Державного департаменту, яким ця справа відома, відмовились від будь-яких коментарів.

Вийшла нова книжка А. Цівчинської

Ню Йорк. — Тут цього року вийшла з друку повість Алли Цівчинської під заголовком „Сніжинки в хуртовині". В цій книжці авторка розповідає про життя українського студентства двадцятих та початку тридцятих років біжучого сторіччя.

Події розгортаються на півдні в Одеському університеті та продовжуються в Київському. В повісті показується життя української інтеліґенції саме згаданих часів.

Книжка має 55 сторінок. Обкладинка Якова Вереса. Книжку можна замовити, висилаючи 2.50 дол. на адресу: „Prometheus", 350 E. 13th Street, Apt. 4, New York, NY 10003.

В Українському Інституті відбудеться зустріч громадянства з молодим бандуристом-віртуозом

Віктор Мішелов

Ню Йорк. — З Канцелярії Українського Конгресового Комітету Америки інформують, що цієї неділі, 4-го лютого ц. р., о год. 5-ій по полудні тут в Українському Інституті при 2 Схід 79-ій вулиці відбудеться небуденна зустріч зацікавлених громадян з молодим, дуже талановитим бандуристом-віртуозом Віктором Мішеловим, який перебуває у цій країні на студіях, одержавши від австралійського уряду, а зглядно від міністерства культури і мистецтва, однорічну стипендію на вдосконалення гри на бандурі.

Віктор виступив перший раз на Святі Державности в Джерзі Ситі, завдяки адміністраторові Школи Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку Миколі Чорному і від цього часу він є гостем Школи. Його виступ у Джерзі Ситі зробив велике і дуже позитивне враження на присутніх.

„Український інструмент бандура придатний не тільки для виконання українських народних пісень і дум", — заявив Віктор у розмові з редакторами, відвідуючи в понеділок, 29-го січня ц. р., приміщення „Свободи", — „на бандурі можна грати також клясичні речі". Мішелов грає на бандурі від 11-го року життя. Перед своїм приїздом він провадив школу молодих бандуристів в Сіднеї і думає продовжувати її після свого повороту зі ЗСА. Молодий бандурист має в пляні зустрінутись з відомими знавцями бандури маестром Григорієм Китастим і о. митратом Сергієм Кіндзєрявим-Пастуховим з метою вдосконалення гри на бандурі.

Зацікавлені українські громадяни матимуть змогу почути молодого бандуриста вже цієї неділі і дати свою оцінку.

ХОМЕЙНІ ПОВЕРНУВСЯ ДО ІРАНУ, ЗАКЛИКАЄ БАХТІЯРА ЗРЕЗИҐНУВАТИ

Аятоллах Рухоллах Хомейні

Теґран. — Аятоллах Рухоллах Хомейні, провідник мусулманської опозиції до шаха Мохаммеда Різи Паґлеві, який уже раніше виїхав з Ірану „на вакації та відпочинок", як теж до цивільного уряду прем'єра Шахпура Бахтіяра, створеного три тижні тому, повернувся з Франції до цієї азійської країни у четвер, 1-го лютого, після 15-річного екзилю, заявляючи, що плянує створити „дійсно мусулманський уряд" і закликаючи Бахтіяра зрезигнувати.

Хомейні, якого на вулицях Теґрану вітало понад мільйон його прихильників, також закликав, щоб усі чужинці залишили Іран, бо, згідно з його твердженням, вони були найсильнішою підпорою „найгіршого злочинця", тобто шаха Паґлеві. Хомейні вітали не тільки активісти правого мусулманського опозиційного руху, але теж лідери лівого „Національного Фронту", включно з його президентом Карімом Санджабі.

Хоча прем'єр Бахтіяр дозволив Аятоллахові Хомейні повернутися до Ірану, то напередодні прибуття мусулманського лідера, він у двох інтерв'ю недвозначно заявив, що не плянує резиґнувати і що старання Хомейні зформувати „мусулманський уряд" викличе „гостру реакцію", додаючи, що цивільний уряд не дозволить, щоб в Ірані до влади прийшла „нова диктатура", тобто заплянований уряд Аятоллаха Хомейні.

Для підтвердження пересторог прем'єра Бахтіяра, в середу, 31-го січня, на вулицях Теґрану відбулася велика військова демонстративна парада, в якій брали участь танки та інші роди тяжкої зброї, щоб, як твердять коментатори, вказати прихильникам Хомейні, що збройні сили не допустять до повалення цивільного уряду.

Хоча ще не відомо як остаточно розв'яжеться загострена ситуація в Ірані, то аналітики передбачають довший період конфронтації і тому велика кількість чужинців залишила цю країну, включно з багатьма американцями.

СССР будує військові бази на двох островах біля Японії

Токіо, Японія. — Совєтський Союз значно збільшив свої війська на островах Кунашірі й Етофору, біля острова Гоккаідо, найбільш на північ висуненого острова Японії, та будує на них свої військові бази, згідно з повідомленням японського Міністерства оборони.

Острови Кунашірі й Етофору, впарі з островом Шікотан та групою островів Габомаі, це найбільш наближені до японської території острови, що їх Совєтський Союз окупував після закінчення Другої світової війни. Спір поміж СССР і Японією триває по сьогоднішній день і є одною з причин, чому ці дві країни не підписали мирового договору після закінчення Другої світової війни. Ці острови майже незаселені, хоча до 1945 року на них проживало відносно багато японців. До 1960 року совєти вдержували біля 20,000 вояків на цих островах, але з бігом часу їх відтягнули. Але минулого травня, інформує японське Міністерство оборони, СССР почав збільшувати число вояків і технічний персонал на двох островах та будувати радарні станції, летовища тощо. Під цю пору, твердять японці, на островах є біля 5,000 совєтських вояків, велике число літаків і різного роду ракети.

Політичні коментатори вказують на факт, що Совєтський Союз почав підсилювати свої військові з'єднання на островах в цей сам час, коли в совєтській пресі почали появлятись статті про „американсько-японсько-китайський союз проти СССР". Вони рівнож уважають, що японське Міністерство оборони власне тепер поінформувало про побудову совєтських баз на двох островах, бо в парляменті Японії мають розпочатись дебати над новим бюджетом, а Міністерство оборони запропонувало підвищення оборонного бюджету до суми 10 мільйонів долярів, вказуючи на нову совєтську загрозу.

К. Вальдгайм відложив відвідини В'єтнаму і Камбоджі

Ню Йорк. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Курт Вальдгайм відложив свою раніше заплянований подорож до В'єтнаму й Камбоджі „на неозначений час", заявляючи, що пильні справи в ОН вимагають його присутности тут.

Подорож Вальдгайма до Південносхідньої Азії була запланована ще минулої осени з метою наладнати конфлікт поміж В'єтнамом і Камбоджею. У міжчасі камбоджійські повстанці при помочі численних в'єтнамських з'єднань повалили уряд прем'єр-міністра Поль Пота, зайнявши майже цілу територію Камбоджі, та встановили новий режим.

Речники ОН рівнож подали до відома, що К. Вальдгайм зустрінеться з прем'єр-міністром Тайлянду, Кріянґсаком Камананом, який має прибути до Ню Йорку 8-го лютого ц. р.

Президент Судану перестерігає перед загрозою з боку СССР

Хартум, Судан. — Суданський президент Джафар Нумейрі, який колись був великим приятелем Совєтського Союзу, кілька днів тому в інтерв'ю з кореспондентом газети „Аль Медіна", що виходить у Савдійській Арабії, заявив, що аґресивна політика Москви є постійною загрозою для країн східньої Африки та всіх держав, які межують з Перською затокою і Червоним морем.

Нумейрі, який в 1972-му році зумів придушити комуністичне повстання в Судані, вважає, що тільки „співпраця цілого мусулманського світу" спроможна запобігти імперіялістичним плянам Совєтського Союзу.

ПЕРЕСЛІДУВАНИЙ ЗА ПЕРЕКОНАННЯ УКРАЇНЕЦЬ ПОТРЕБУЄ ДОПОМОГИ

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — У самвидаві розповсюджується документ про долю українського політв'язня Василя Долішнього, репресованого органами КҐБ від 1947 року. Йому потрібна негайна моральна і матеріяльна допомога, чи то в формі протестних звернень до органів влади, чи листівок з привітом до нього, чи посилок.

Цей документ, що його одержало Представництво Української Гельсінкської групи за кордоном, передаємо в цілості.

Василь Долішний народився 1930 року в селі Підлужжя, що поблизу міста Івано-Франківська, в селянській родині. У 1947 році за участь в українському визвольному русі його засудили на десять років ув'язнення за статтею 54 чинного тоді Кримінального Кодексу УРСР. Більшу частину терміну позбавлення волі Василь Долішний провів у таборах Норильська. Звільнили його в 1954 році, як такого, що на час „скоєння злочину" ще не був повнолітній.

Повернувшись на Україну, Василь Долішний працював у газовому господарстві Івано-Франківська, одночасно здобуваючи середню освіту у вечірній школі міста. Незабаром після цього Василь Долішний вступив і закінчив Львівський житлово-комунальний технікум, а потім також Івано-Франківський інститут нафти і газу, отримавши диплом інженера-газовика. Останніми роками досвідчений спеціяліст Василь Долішний був на посаді обласного інженера щодо безпеки використання газу.

1-го лютого 1972 року органи державної безпеки вдруге заарештували українського інженера Василя Долішного, а в половині вересня того ж року Івано-Франківський обласний суд несправедливо прирік його до 7-річного ув'язнення у виправно-трудових таборах із подальшим 3-річним засланням на основі статті 62 КК УРСР — антирадянська аґітація і пропаґанда. Свідків оборони на судовий процес не викликали, а серед численних свідків обвинувачення найпідлішими виявилися два інформатори КҐБ — Куцак В., працівник газуінспекції та Семаньків В., водій службового автомобіля тої ж інспекції.

Перші роки свого повторного репресування Василь Долішний провів у невільницьких таборах Мордовії, а згодом перевели його в Уральські гори. Необхідно зазначити, що здоров'я Василя Долішного дуже погане, він украй виснажений і постійно хворий, його життю загрожує велика небезпека.

Теперішнє місце знаходження українського політичного в'язня Василя Долішного таке: 618801, Обл. Пермська; р-н Чусовський; селище Половинка, В. С. 389/37 Долішний Василь Михайлович.

Відновлено намагання встановити центр українських студій в стейті Коннектикат

Ню Гейвен, Конн. (І. Т.). — Заходом проф. д-ра Михайла Воскобійника, новообраний стейтовий репрезентант 24 дистрикту — п. Й. Г. Гаппер, мол., колишній студент проф. Воскобійника, вніс проєкт закону число 5007, який пропонує створення „центру студій української мови, історії, мистецтва і культури при Центральному Стейтовому коледжі в Ню Бритені, Конн., і відповідне вивінування для цієї цілі".

Щоб розпочати відповідну підготовчу акцію, 25-го січня ц. р., оформлено тимчасовий комітет для здійснення центру українських студій. Комітет очолив проф. Іван Телюк, голова економічного департаменту Нюгейвенського університету, члени: проф. М. Воскобійник і проф. А. Д. Перейда, обидва із Центрального Стейтового коледжу в Ню Бритені і проф. Б. Білокур — Стейтовий університет Коннектикат в Сторґ, п-і Р. Гайда — Бріджпорт і Б. Крупа, голова від УККА в Гартфорді.

Комітет закликає все громадянство стейту Коннектикат, зокрема наші парафії, організації та інституції, щоб розпочати заходи у своїх містах, звертаючись до своїх стейтових репрезентантів і сенаторів, прохаючи їх стати коспонзорами закону ГБ 5007, як також писали листи до ґубернатора Е. Ґрассо з проханням ухвалити закон.

Встановлення Центру Українських Студій при Центральному Стейтовому коледжі можна здійснити тільки при співпраці всіх наших товариств і сильної дії окремих громадян.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ВШАНУЮТЬ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

Нюарк, Н. Дж. (Б. Т.). — Відділ за патріярхальний Устрій УКЦеркви в Нюарк-Ірвінґтоні, влаштовує концерт в неділю, 18-го лютого 1979 року в Українському Народному Домі, о годині 5:00 по полудні для відзначення 87-річчя уродин і 40-річчя хіротонії Їх Блаженства Патріярха Йосифа І. Доповідь про життєвий шлях Ювілята виголосить ред. В. Пасічняк.

Докладна програма буде подана згодом.

НОВЕ РОДОВИЩЕ НАФТИ БІЛЯ НАДВІРНОЇ

Івано-Франківськ. — В горах біля Надвірної відкрили нещодавно нове родовище нафти. „Радянська Україна" повідомила, що все ще тривають дослідні випробування. З метою скласти контури нового родовища та визначити запаси нафти в цій околиці, яку загально звуть Довбушанським родовищем, закладено нові бурові (шиби).

ВИСТАВКА Я. ГНІЗДОВСЬКОГО В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Біля 80 дереворитів відомого українського мистця Якова Гніздовського будуть виставлені тут в Ґалерії Об'єднання американських мистців при 663 П'ята Авеню, починаючи від суботи, 3-го лютого. Виставка триватиме до суботи, 3-го березня, і включатиме вибрані дереворити мистця від 1971 до 1979 року.

В ІРВІНҐТОНІ ПОМЕР СВ. П. АНТІН ҐАЙОВСЬКИЙ

Ірвінгтон, Н. Дж. — В ранніх годинах 1-го лютого 1979 р. тут помер на 94-му році життя по довгій і тяжкій недузі довголітній учитель і управитель шкіл Борщівщини св. п. Антін Ґайовський.

Панахида в п'ятницю, 2-го лютого ц. р., в похоронному заведенні Литвин і Литвин при 801 Springfield Ave., Irvington, N. J.

Похорон в суботу, 3-го лютого до церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ґромико у Папи

У дипломатичних колах надають великого значення авдієнції советського міністра закордонних справ Андрея Громика у Папи Івана Павла II, яка відбулася з ініціятиви советського уряду 24-го січня ц. р., напередодні від'їзду Папи до Мехіко. У комунікаті Апостольської столиці дискретно сказано, що під час авдієнції була мова про „мир, мирне співіснування і міжнародну співпрацю", та що були також порушені „питання, що відносяться до життя Церкви в Советському Союзі".

Сама авдієнція не була б жадною надзвичайною подією, якби не постать нового Папи, бож советський міністер закордонних справ уже бачився з Папою Павлом УІ ще в 1965 р., під час сесії ООН,а опісля склав йому аж чотири рази візиту в Ватикані. Москва, як відомо, змінила свою політичну тактику по відношенні до Ватикану ще за Хрущова. На місце зневажливого сталінського нехтування за принципом: „а скільки дивізій має Папа?", прийшла політика авдієнцій, переговорів і переконувань. На цьому Москва не втратила: зміна політики Кремля призвела до злагіднення антикомуністичного наставлення Ватикану і до народження надій в Апостольській Столиці, що вона зможе добитися злагіднення долі католицьких Церков і вірних в комуністичних країнах при допомозі дипломатичних переговорів і дискреції.

Але дотепер Москва мала до діла з Папами, які були народженцями Заходу і не пізнали особисто „благодатей соціялістичного режиму". Новий Папа надто добре знає комуністичну владу і тому, бодай на початку, не схоче дати себе обманути невиразними дипломатичними обіцянками. Він також знає, які вимоги він може ставити. З цієї причини советський уряд уже не чується таким певним. Він не знає, як далеко піде новий Папа, який не лише кинув недавно клич „Не бійтеся, відчиніть кордони!", але також висловлюється про конечну потребу респектувати „права народів на суверенність і самовизначення" та свободу журналістів „говорити правду".

Таке становище Папи турбує Москву. Можна припустити, що під час двогодинної авдієнції Андрей Громико намагався пізнати ближче наміри Папи в справах, які заторкують католицьку Церкву в СССР, чи вірніше — Литовську Церкву та інших християн-католиків, в тому й українців греко-католиків, бож офіційно Української Греко-Католицької Церкви в Україні немає, вона існує лише в катакомбах. Блаженніший Патріярх Йосиф вже не раз ставив питання привернення легального статусу цій Церкві. Не виключене, що А. Громико пробував довідатися, які є пляни Папи по відношенні до Українського Патріярхату, визнання якого домагаються українці католики у вільному світі.

Очевидно, комунікат Апостольської Столиці про це не говорить нічого, але ватиканські кола стверджують, що ця частина розмови була „дуже позитивною". Не знати лише для кого — для Москви, чи для Католицької Церкви. Все ж таки обсерватори уважають дуже вимовним вже сам факт, що в комунікаті є згадка про розмову на цю тему. Треба надіятися, що новий Папа, вибір якого породив великі надії в покривджених, поневолених і переслідуваних християн, не буде надто податливим.

Іван Павло II хотів би взяти участь у відзначеннях у Кракові, в травні наступного року, 900-річчя смерти св. Станислава. Москва з цього приводу в клопоті, бо поїздка Папи може викликати, за висловом кардинала Кеніга, „психологічний землетрус". Польський уряд не може собі позволити заборонити цю поїздку, а Москва не бажає жадних „психологічних землетрусів" ні в себе, ні в сателітів. Треба думати, що й ця справа була темою розмов Ґромика з Папою.

О. Зеленецький

НОВІ ПЕРСПЕКТИВИ СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ

Протягом останнього часу заіснували у світі події, які свідчать про те, що постають перспективи далекойдучих змін у сучасному двоподілі світу. Дотепер існував майже чи не „клясичний" двоподіл світу на два табори — комуністичний та західній „капіталістичний". На чолі одного стояв СССР, на чолі другого ЗСА. Проте вже віддавна різні події повільно підважують цей двоподіл, а впарі з тим наростають нові фактори світової політики.

Безумовно, однією з головних причин захитання дотеперішньої світової „рівноваги" були зміни, які заіснували в комуністичному таборі. Це почало зарисовуватися вже за часів Сталіна, коли то виринув советсько - юґославський конфлікт. Проте це був дрібний інцидент, який мало підважив провідне місце СССР в комуністичному таборі, і не мав впливу на американську тезу про небезпеку світового комунізму Зміни почали яскраво зарисуватися щойно з хвилиною вибуху китайсько-советського конфлікту, що його спершу вважали ідеологічним, який насправді був конфліктом на тлі національних інтересів. Він виявив, що націоналізм в рамах комуністичного світу відіграє куди важливішу ролю ніж „пролетарська єдність", єдність т.зв. марксистсько-ленінського світогляду, соціялістичної перебудови світу тощо.

Інакше кажучи, в комуністичному світі так само почали боятися советського агресивного імперіялізму, побудованого на базі російського імперіялізму, чи, як кажуть китайці „соціал-імперіялізму", як і в капіталістичному світі. Китай, як найбільша після СССР комуністична країна, став головним речником антисоветського напрямку в комуністичному таборі й довів на практиці до розбиття єдности комуністичного табору, що ним донедавна керовала Москва. Процес того розбиття ще не закінчений, він проходить і в Західній Европі у формі т. зв. „еврокомунізму". Проте на азійському терені можна його назвати вже „завершеним". Вперше в історії дотеперішнього розвитку комунізму прийшло до війни між двома комуністичними країнами — В'єтнамом та Камбоджею — й є тільки доказом, як на практиці комунізм „розв'язав" національне питання.

Проте, загально відомо, що за цією війною насправді назріває щораз гостріше конфлікт між Китаєм та СССР. На практиці Китай сьогодні став одним із чи не найактивніших рупорів антисоветизму в світі, організатором антисоветського фронту в різних його частинах.

За таким саме умов заіснував ряд політичних фактів, які в недалекому майбутньому можуть мати значний вплив на дальшу світову політику. Протягом останнього часу великою активністю позначається китайська зовнішня політика, в результаті чого прийшло до підписання японсько-китайського мирного договору й господарської співпраці, а після того до нав'язання дипломатичних стосунків між ЗСА й Китаєм. Уже ці дві події були болючим ударом по політиці СССР. Дотепер СССР був тим активним чинником в міжнародній політиці, який накидав світові свою ініціятиву й проводив свої пляни підривання та розбивання західніх впливів і поширювання своїх, під виглядом чи то підтримки національно-визвольних рухів, чи військовою „допомогою" для різних країн Африки й Азії з метою закріпити там свою присутність. Супроти Західньої Европи Москва стосувала вже чи не клясичну тактику агресивно-збройного шантажу й одночасної розрядки та пропозицій співжиття й розбудови господарських стосунків.

Тепер ця політична тактика загрожена. Москва опинилася перед можливістю тісної співпраці між двома найважливішими азійськими країнами—про мисловою потугою Японією і країною з найбільшим у світі населенням — та перед перспективами приспішеного економічного розвитку Китаю. З другого боку нав'язання дипломатичних стосунків між ЗСА і Китаєм поставило під знак запиту цілу дотеперішню советську тактику шантажу супроти Заходу. В зв'язку з цим орган советської армії „Красная звезда" писав, що твориться проти СССР азійське НАТО. До того звичайно, ще дуже далеко, але Москва нагло опинилася перед перспективою, що вона в майбутньому справді може опинитися в кліщах двох фронтів, з одного боку японсько-китайсько-американського в Азії, а з другого европейсько-американського в Европі.

Безумовно, нав'язання „приязних" стосунків між В'єтнамом та СССР і пов'язане з цим розгорнення камбоджійського конфлікту — є намаганням Москви взяти Китай в два кліщі, з півночі і з півдня. Для Москви в такому випадку існують дві можливості: або шантажувати Китай цими „кліщами" або намагатися втягнути його у війну з В'єтнамом ніби в обороні Камбоджі, з тим, щоб у відповідну хвилину вдарити по Китаєві з півночі. Чи відважиться Москва на такий риск? Німці мають теорію про т.зв. „курцшлюси" тоталітарних режимів, що найкраще виявилося за нацизму. Чи такий „курцшлюс" можливий в СССР невідомо. Проте, останні „розвідування" серед еміграції в СССР (передусім російської та української) про її становище на випадок загострення китайсько-советського конфлікту — говорять, що в Москві рахуються з такою можливістю. Зрештою відомо, що вже давніше такі пляни в Москві були.

Тільки сьогодні ситуація змінилася. Сьогодні американці бачать небезпеку не так у світовому як у советському агресивному комунізмі. І напад на Китай з боку СССР тепер, після нав'язання дипломатичних стосунків між Китаєм та ЗСА тим більше ризикований. Отже навряд чи на таке вони відважаться. А якщо не відважаться, то перспективи втримання імперії і дальшого її поширювання щораз більше зменшуватимуться, наростатимуть перспективи її розпаду.

І. Світ

НЕ МОСКВА, А ЯПОНІЯ — ЗРАЗОК

[2]

Так само прийшло до уложення конституції за англійським зразком, установлення парламентарної системи, суду, й Японія стала твердою ногою серед великих держав світу.

На початках 1920-их років советська влада послала спеціялістів в Японію, щоб вивчити адміністраційну систему залізниць, а зокрема систему ремонту локомотивів. Нам довелося тоді писати свої економічні статті про залізничне господарство, яке було розвинуто на американській системі з кінця минулого століття.

Нещодавно часописи принесли вістку про те, що Пекін підписав договір з японською адміністрацією залізниць, згідно з яким японці будуть переводити модернізацію китайських залізниць, перебудову шляхів, устійнення модерної системи контролі та заміну локомотивів та вагонів. Три шляхи в першу чергу— Теньтзін-Шанґай (700 миль), Пекін-Вучанґ (750 миль) та Пекін-Харбін (850 миль), щоби експреси мали швидкість 100 миль на годину протягом трьох років, бо тепер швидкість сягає тільки 60 миль.

Одночасно з цим японська компанія буде будувати великі сталеві заводи біля Шанхаю. Плянують використати европейську техніку та методи адміністрації. До речі, делеґація китайських експертів відвідувала кілька разів Юґославію, щоби ознайомитися з методами „будови соціялізму" в цій країні. Отже ведуться шукання всіх можливих метод та шляхів для модернізації країни, без чого Китай був би постійно під загрозою Москви. Щоб переконати партійні впливові групи, сучасний керівник модернізації Китаю Фенг Тсяо-пінг підійшов до цього питання практично. Він вислав до Европи кілька груп військовиків для ознайомлення зі сучасним озброєнням. Результат був знаменитий. Вони побачили і переконалися, що Китай знаходиться далеко позаду. Це допомогло віце-прем'єру почати реформи. Насамперед почали шукати за модерними літаками, бо Китай має декілька тисяч советських „Міґів", але старих моделів. Тому Китай договорюється купити нові літаки в Англії, а різну зброю — у Франції.

Американська технічна допомога покищо обмежується до будови модерних готелів, сітки радіо-телевізійних устаткувань і телефонів та великого сталевого комплексу.

Дуже повчаюча справа — це заангажування японських експертів для модернізації китайської економічної системи. З цього виходить, що ідея „соціялістичної господарки" зазнає поразки. Правда, робиться це не офіційно, а через нові пляни розбудови економіки при співпраці з капіталістичними та соціялістичними системами. Тим більше, що Японія доказала, як можна було побудувати модерну японську економічну систему та мати такі колосальні успіхи після Другої світової війни. Так прийшло в Пекіні до думки, щоб використати, як японці, методи американської техніки та досвіду.

Пекін запросив на розмови архітекта сучасної японської економіки Сабуро Окіта, творця після-воєнного розквіту японської господарки. Плянується розбудувати китайське господарство на протязі 20 років з капіталовкладом біля 600 більйонів долярів. Розмови провадяться про розбудову економіки Китаю до розмірів сучасної Японії та Америки, щоб країна стала модерною державою. Як відомо, Японія розбудувала сталеву промисловість на протязі 30 років. Окіта запрошено через голову японської сталевої компанії п. Йошімура Інаяма, який був на заложенні великого сталевого заводу біля Шанхаю. Китайці звернулися до Окіта, щоб він уклав пляни для розбудови всіх ділянок економіки країни.

Йдеться тут в основному про опрацювання пляну для важкої промисловости, зокрема щодо нафти та петро хемікалії. Виглядає, що шукають одного пляну,

(Закінчення на стор. 4)

Іван Кедрин

КНИГА, ЩО ПРИГАДУЄ МОЛОДІСТЬ

(„Ювілейна Книга Української Академічної Гімназії у Львові" — на 100-річчя першого українського іспиту зрілости, 1878-1978. Філядельфія 1978 — Мюнхен, 4°, стор. 612).

Спогади про молодість нерозривно пов'язані зі школою. Свій сантимент до середньої школи ще у Західній Україні чи вже за періоду таборової еміграції із тамошніми новозаснованими гімназіями в Німеччині й Австрії виявили вихованці тих шкіл на різних з'їздах в ЗСА й Канаді. Виявом особливого сантименту колишніх учнів 1-ої Української Академічної Гімназії у Львові до тієї насправді унікальної школи є власне книга, яка тепер появилася, — не „книжка", а таки справді „книга" альбомного формату „великої чвірки", з поверх сотнею світлин, у тому числі цілосторінкових, з прегарною обкладинкою, заставками й орнаментикою одного з найкращих наших сучасних графіків-малярів Мирона Левицького з Торонта, книга, яка пригадує учням і ученицям („екстерністкам") ще спершу дитячі, потім молодечі роки, поки вони отримали на папері офіційний доказ своєї „зрілости". Це була українська школа, але на збереженому автором цих рядків документі сказано тільки: „Ц.К Гімназія академічна у Львові", „Сьвідоцтво зрілости"... „У Львові 9 червня 1914". Назви „український" нема на тому „сьвідоцтві зрілости", ані не було ніде інде: це була „ц.к. гімназія з рускою мовою навчання" — за назву „український" ішла ще тоді боротьба...

Не тільки ота славетна наша школа, перша взагалі з українською мовою навчання, з директорами й учителями, що з них багато увійшло до нашої історії культури чи історію українського війська, — не тільки та школа, але й книга про неї має за собою довгу і складну історію. Комітет для видання тієї книги заснувався ще в 1967 році під головуванням о. шамбеляна (тепер митрата) Мирослава Харини з кількох видатних громадян у Філядельфії, які в свою чергу склали аж надто численний Редакційний комітет. У цій книзі подано аж сімох редакторів — „першого" і другого" редактора, одного „редактора-секретаря", аж трьох „редакторів-консультантів" й одного „редактора-фотоконсультанта". Насправді між „консультантами" треба було назвати ще покійного Богдана Кравцева, але ні один із консультантів не мав великого впливу на вигляд і зміст книжки. Проте, треба підкреслити, що зараз на самому початку пок. Б. Кравців, ред. А. Драган і автор цих рядків, що фігурує там теж, як „консультант", одностайно заявили, що книга про Академічну гімназію повинна мати документарно-історичний характер і ні в якому разі не може нагадувати календаря „Просвіти". Найбільша трудність у зреґадуванні тієї книги була в тому, що надзвичайно заслужений для появи цієї книги, просто її фанатик, секретар Ділового комітету і секретар Редакційної Колеґії мгр Іван Костюк з Трентону зібрав масу матеріялу, але збирав його не за принципом якости і згідно з детально згори наміченим пляном, а за принципом кількости. В наслідок цього, фаховий редактор мав страшенну трудність 1) перевести селекцію і 2) заповнити поважні „діри" в зібраному рукописному матеріялі. З такими труднощами мусив боротися перший справжній редактор тієї книги проф. Роман В. Кухар, який в упорядкування й виправлювання матеріялу вклав масу праці й нервів, і другий та остаточний редактор — проф. Богдан Романенчук, який мусив перевести ще раз технічну редакцію, коректу й оформлення книжки. У висліді маємо у тій книзі багато надзвичайно вартісного фактичного матеріялу, але й не маємо чимало того, що там повинно би бути, та чого не можна було помістити, бо або не було взагалі можливости здобути такий матеріял, або трудно було знайти авторів даних потрібних статтей або — не прив'язувано належної уваги до якости коштом кількости...

У книзі маємо кругло 50 окремих „точок" — привітів, історичних нарисів, статтей, списків, спогадів, виказів, покажчика. У такому рецензійно-інформаційному огляді трудно всіх їх аналізувати. Як у кожному масовому різнородному збірнику — є речі високоякісні, є й слабші, це річ природна й неминуча. По згаданій вгорі, так мовити, принциповій лінії — щоби це була книга історично-документарного характеру, пішли надзвичайно вартісні: історичний нарис проф. Р. Кухара „Українська академічна ґімназія у Львові"; наче доповнення тієї статті З. Кохановського „Передісторія Української академічної гімназії"; П. Сениці „Професори української академічної гімназії"; з-посеред статтей проф. В. Янева „Життя молоді УГА в перші роки польської окупації", З. Матли „Націоналістичне підпілля а УГА",

(Закінчення на стор. 4)

Володимир Косик

„РОЗБИТА ІМПЕРІЯ"

[3]

Советське суспільство, каже Елена Карер д'Енкос, можна розглядати двояко: як багатоетнічне суспільство з усіма різницями, або як суспільство, в якому сили інтеґрації перемагають і ведуть до єдності (евентуально злиття). Советська влада вибрала цю останню концепцію. Ця концепція повністю відбивається в конституції 1977 року. Нова конституція побудована так, немов би вже тепер існував один советський народ. Вона забезпечує юридично унітарність, єдність, одноцілість як держави, так і народу. Хоча в ній затримано систему федералізму, залишаючи навіть право республік вийти зі складу СССР, в дійсності вона побудована так, що вихід із СССР практично виключений.

У правному розумінні, досі держава і партія були відокремлені. Нова конституція дає партії усі права, віддає їй усе керівництво державою, робить з партії й держави одну цілість. А тому, що партія не знає і не визнає жадного федералізму, а ще менше визнає можливість відокремлення, стаття про вихід республіки з складу СССР не має найменшого значення.

Тому в новій конституції формальний федаралізм, який існував у конституції 1936 року, фактично дуже послаблений, можна навіть уважати, що практично він не існує. Якщо його формально затримано в тексті конституції, то лише тому, щоб не викликати гострої реакції у „переферійних" республіках.

Коли приглянутися справжньому станові існуючого федералізму, то в практиці, в 1970 році,у Верховній Раді СССР неслов'янські народи (26,1 відсотка населення) мали 40,3 відсотка місць. Але в органах влади (президія Верховної Ради, ради міністрів, державні комітети) їхніх представників майже не було. Біля 90 відсотків цих місць займають слов'яни, тобто в подавляючій більшості росіяни. Політичні рішення беруть переважно лише росіяни. Національні республіки практично не мають жадних прав.

Ця ситуація теж не без елементів, які можуть принести ускладнення. Вона може стати причиною напружень. Бо може прийти час, коли національна еліта буде реаґувати на такий стан. Отже, і на цьому відтинку ситуація така, що може довести до напружень і навіть до конфліктів.

Цікавою є аналіза авторки національного складу партії і впливів комуністів не-росіян, але цей уступ варто проаналізувати окремо.

У процесі творення одного советського народу значну ролю грає армія. Згідно з підрахунками, між 1940 і 1976 роками, 91 відсоток генералів советської армії були слов'яни (60 відсотків росіяни, 20 відсотків українці). Армія є одним з інструментів русифікації. Теоретично советська армія є „наднаціональна", але в дійсності — це російська армія, стверджує авторка.

На підставі перепису населення 1970 року, можна прийти до висновку, що деякі народи піддаються повільній русифікації (між ними українці і білоруси), а інші народи русифікуються дуже слабо. Дуже слабо русифікуються якраз мусулманські народи, як також кавказькі й балтійські, хоча всі вони також відбувають службу в цій же Червоній армії. Елен Карер д'Енкос пише:

„Держава, партія, армія — ось три інструменти інтеґрації, які співпрацюють разом, щоб досягти мети, що її виразно з'ясовано вже в 1917 році, а саме — перейти від різнородности до одности... Основною функцією цих трьох апаратів, які забезпечують авторитет советської влади з одного кінця простору, на якому він існує, до другого, є централізація довкола Росії при допомозі російської мови" (стор. 168).

На службі русифікації є також советська виховна система. Авторка подає ряд статистичних даних про русифікацію шкіл і навчання в різних республіках, в тому і в Україні. Вона завважує, що ця русифікація є значно меншою в неслов'янських країнах.

Коли приглянутися більше процесові інтеґрації народів СССР в один нарід, то запримічується, що він не такий ідеальний, як про це пишуть советські автори. Події останніх років говорять, що він переживає кризу і висліди цього процесу аж ніяк не певні. Елементів кризи є багато. До них авторка зараховує, наприклад, справу виселення деяких народів, в тому татар. Сьогодні татари домагаються своїх прав (але авторка мало звертає увагу на те, що йдеться про кримських татар). А це показує, що національне питання, чи точніше — різні аспекти цього питання, розв'язати силою таки не було можна. До цих елементів зараховує авторка також поворот німців у СССР до етнічної свідомости і етнічної солідарности, та збільшення активности жидів в обороні своїх прав і права на еміграцію. До них зараховує і події в „ребеліянтській" Грузії, в якій спротив прибрав специфічних форм, як також український спротив.

Авторка твердить,що грузинський націоналізм давній, а український в теперішній формі — недавній. Вона уважає, що „український націоналізм" 1917 року був невиразний, це була лише „суміш ідей малої групи інтеліґенції і неясних аспірацій у більшости селянського суспільства". Міста вибрали російську культуру і вони уважали, що національні змагання є „фактором, що спиняє прогрес суспільства".

Елена Карер д'Енкос пише, що причиною поступової інтеґрації України у советську федерацію була відсутність національної спаяности і українізація (мабуть тому, що вона викликала серед якоїсь частини українців надії щодо советської влади, але авторка про це виразно не пише).Вона далі каже, що помимо „драми колективізації і війни, Україна набрала поволі розмірів упривілейованого партнера СССР у федерації, зокрема після 1954 року, відколи Хрущов, а потім Брежнєв почали оточувати себе людьми, що брали участь у їхній кар'єрі в Україні, і поволі „українізували" верхівку советської влади. „Старший брат" народів СССР немов би придбав собі блискучого молодшого, ближчого йому розміром, структурою суспільства і зокрема культурою, ніж інші народи" (стор. 219).

Ця цитата виявляє, до якої міри навіть об'єктивні науковці все ж таки не мають можливости вглибитися у суть українського питання. Досі твердження, що українці відіграють чи не основну ролю в керівництві СССР ширили здебільша деякі російські кола в політичних дискусіях, щоб зменшити відповідальність росіян у керівництві Советським Союзом. Ці політичні твердження ще не були оформлені в наукову концепцію, згідно з якою українці є упривілейованими співучасниками в керівництво імперії, а їхні аспірації й вимоги в цій концепції зводяться одночасно до вимог лише в галузі культури.

Авторка зупиняється на „національній кризі" в Україні, що наступила від половини 60-их років. Криза дійсно є, але майбутність, на її думку, не дуже певна. „Знаменним є те, пише вона, що найкращі знавці України висловлюють про її майбутність дуже протилежні думки. На думку одних, становище „другого старшого брата" і широка участь (українців) у владі в СССР і в інших республіках сприяють інтеґрації. На думку інших, навпаки, поява розходжень в українців (з советською владою) — явище нове і безповоротне в советській історії".

Домагання українців йдуть від прав у галузі культури до повної незалежности. Але це останнє домагання висловлюється з трудом. На думку авторки, українці найбільше і без вагання ведуть боротьбу за те, щоб залишитися українцями в культурному розумінні. Бо на цьому відтинку небезпека русифікації в Україні дійсно більша, як деінде. Аспекти русифікації різні, численні. Також „роля, що її грають українці поза їхньою республікою і яка є для них джерелом національної гордости, штовхає їх до вивчення російської мови" (стор. 221). Українська інтеліґенція боїться, щоб в Україні не завелась двомовність: еліта і місто вживало б російську мову, а українська мова була б мовою села і фолкльору.

Неточностей у праці французької авторки, крім вгорі наведених, більше. Наприклад, вона каже, що українці,

(Закінчення на стор. 4)

СОЮЗОВЦІ! РОЗПОЧИНАЄМО ЮВІЛЕЙНУ КАМПАНІЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ З НАГОДИ ЙОГО 85-РІЧЧЯ. ЇЇ МЕТОЮ Є ПРИДБАТИ В ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ 5,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ НА СУМУ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ! ТІЛЬКИ СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ ТА ПОСТІЙНОЮ І НАПОЛЕГЛИВОЮ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ ПРАЦЕЮ МОЖЕМО ВИКОНАТИ ЦЕ ВЕЛИКЕ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ДОБРА НАШИХ РОДИН, НАШОЇ ГРОМАДИ І НАШОГО НАРОДУ!

Вокальні твори на слова Яра Славутича

Едмонтон, Канада (Н. Н.). — За грошовою допомогою меценатів української культури, а саме Григорія і Анни Сенишинів та їхньої дочки Настуні (Едмонтон), Шевченківської Фундації в Канаді (Вінніпеґ) і Теодора Кунцяка (Едмонтон), вийшла у світ нова збірка — „Вокальні твори на слова Яра Славутича".

Музику до слів поета склали такі композитори: Микола Фоменко: кантата „Слава Мазепі", „Монолог перед шаблею" з опери „Мазепа", „Пісня про отамана Стрільця", „Партизанська" і „Діва Марія"; Григорій Китастий: „Карпатські січовики", „Конотопська слава", „Юнацький марш"; Роман Бородієвич: „Київ", „Полтавська битва"; Сергій Яременко: „Дует Мазепи й Мотрі" та „Саскачеванка"; Гліб Лепшинський: „Марш Чернігівської Січі"; та Ігор Білогруд: романс „Ти прийшла". Збірка альбомного формату, придатна для музичного навчання і для концертів, з'явилась у В-ві „Славута", 72 Вестбрук Драйв, Едмонтон, Канада. Готується до друку симфонічний твір „Дума про Кемптен" Григорія Китастого. Видавництво шукає на це видання меценатів, зокрема з колишніх переміщених осіб, що зазнали репатріяції.

„Жити стало краще, жити стало веселіше"

Надруковано лист в київській „Радянській Україні", що в селі Мошни Черкаського повіту двоє старенських людей вирішили в себе побудувати сарай, бо давній у них вже давно розвалювався, звернувшись з цією справою до начальника Мошнівської ремонтно-будівельної дільниці Черкаського ремонтного управління. Голова цього управління запевнив, що коли вони виповнять заяву, поклавши туди ще й тисячу карбованців — через місяць сарай буде готовий. У березні цих двоє старенських людей, зробили так, як їм сказано і стали чекати. Минув місяць, минув другий, майстрів немає. Тоді вони звернулися знову з проханням і вкінці з'явилися на їхньому подвір'ї робітники і нарешті звели стіни. Але ... на цьому закінчилося. Вони знову почали ходити до ремонтно-будівельної дільниці, але чули тільки різні відповіді — то немає шиферу, то не привезли ще цегли, то кудись зникли будівельники. Врешті в серпні привезли шифер і пиломатеріяли, все розвантажили на подвір'ї, а цегли й будівельників, — жаліється господар цієї хати, — немає і досі. „Самі ми старі /мені 69 років/ і бігати щодня до керівника дільниці, просити їх закінчити будівництво, за яке давно внесено гроші, у нас немає вже сил. Виходить, що „за наше жито нас і побито", — скаржиться цей старенький пенсіонер у „Радянській Україні".

Українська Телевізійна Програма на Станціях Французької СіБіСі

Вінніпег, Канада (КУК). — Для відзначення українських Січневих Святкувань: Українського Різдва — 7-го січня, Нового Року — 14-го січня і Дня Української Незалежности — 22-го січня, з Вінніпегу передано 17-го січня 1979 року півгодинну українську телепрограму на французькій СіБіСі Західньої Канади. Заповідаючи цю програму, коментатор заявив, що хоча самостійність України в роках 1918-21 тривала всього 3 роки, до часу приходу совєтської влади, українці залишились посьогодні українцями.

Крім розголошення святкувань українського Різдва, церковних відправ та показу деяких експонатів української культури, в цю програму включено ряд інтерв'ю, переведених з Митрополитом УКЦеркви Владикою Максимом Германюком, з професором Манітобського університету д-ром Ю. Книшем, з представницею ОУКіО Лесею Саведчук, та з екзекутивним директором Централі КУК д-ром С. Я. Кальбою. З тих розмов французькі слухачі СіБіСі довідались про історію поселення українців в Канаді, про структуру українських церков, про участь українців в розбудові господарства, культури і професійного та політичного життя Канади і про їхні зусилля для збереження української мови й духової ідентичности.

На запит відносно збереження української ідентичности, д-р Кальба відповів, що певних цих ідентичности людина ніколи не втрачає. Крім того українці в Канаді переконані, що зберігаючи свою ідентичність, вони не лише залишаться добрими українцями, але рівночасно вони стануть ліпшими громадянами Канади. Коли їм прийдеться заняти пости всеканадської відповідальности, то їх обдарують повним довір'ям усі інші канадці лише тоді, якщо самі вони будуть знати, хто вони і якого роду.

Організація Оборони Лемківщини

Відділ 2-ий в Йонкерсі, Н. Й.

влаштовує

ЛЕМКІВСЬКУ ЗАБАВУ

дня 10-го лютого 1979 р., о год. 8:30 вечора в Домі СУМ-А, 301 Палісейд Аве., Йонкерс

Грають: **„Журавлі"**

Смачний буфет і напитки.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Федеральної Кредитової Кооперативи „САМОПОМІЧ" в Кергонксоні, Н. Й.

відбудуться

в неділю, 25 лютого 1979 р., о 1 год. по пол. в залі під церквою

Всі Шеровці повинні обов'язково взяти участь.

ЗАПРОШУЄМО ГОСТЕЙ.

ДИРЕКЦІЯ КРЕДИТІВКИ

Комітет Об'єднаних Українсько-Американських Організацій м. Ню Йорку — Відділ УККА

Оцим повідомляємо Представників складових Організацій, Членів Управи, Контрольної Комісії і Товариського Суду, що

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ КОУАО

відбудуться

в суботу, 10 лютого 1979 р., о год. 1 по пол. в Конференційній залі Дому УККА-СУА

203 Друга Авеню в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

УПРАВА

28-мі РІЧНІ ЗБОРИ ЧЛЕНІВ

Федеральної Кредитової Кооперативи

„САМОПОМІЧ" в Ню Йорку

відбудуться

в неділю, 18-го грудня 1979 року

у великій залі

Українського Народного Дому

140-142 Друга Авеню, НЮ ЙОРК, Н. Й.

Початок ТОЧНО о год. 3:00 по пол.

ПОРЯДОК НАРАД:

1. Відкриття Зборів і ствердження кількости приявних.
2. Відчитання і схвалення протоколу з попередніх Річних Зборів.
3. Звіт Управи.
4. Звіт Скарбника.
5. Звіт Кредитового Комітету.
6. Звіт Контрольної Комісії.
7. Обговорення Звітів.
8. Вибір чотирьох членів Управи і одного члена Кредитового Комітету.
9. Плян праці і бюджет на 1979 рік.
10. Закриття Зборів.

Просимо прибути численно на Річні Збори.

ОКРЕМИХ ЗАПРОШЕНЬ НЕ ВИСИЛАЄМО.

За УПРАВУ:

Адв. РОМАН ГУГЛЕВИЧ *голова* — **Д-р ІВАН ФЛИС** *секретар*

По зборах буде в тій самій залі

ТОВАРИСЬКА ВЕЧЕРЯ для Членів та їх Родин

Щоби знати наперед кількість присутніх, просимо зголоситися найдальше до 10 лютого, в годинах урядування або листовно. Оплата 2.00 дол. від особи.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

У смутку повідомляємо, що у вівторок, 30-го січня 1979 року, по тяжкій недузі, відійшов у Вічність у Кліфтоні, Н. Дж., на 54-му році життя, наш Дорогий і Незабутній Приятель

бл. п.

ІВАН КОМАНДАНТ

уроджений у Збаражі, Україна.

Залишив у тяжкому смутку, горем прибитих — стареньку Матір, Братів і Сестер в Україні.

ПАНАХИДА у п'ятницю, 2-го лютого 1979 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Мк Нерней Бурнадз, 371 Лейквю Авеню, Кліфтон, Н. Дж.

ПОХОРОН в суботу, 3-го лютого 1979 р., о год. 8:30 ранку до церкви св. о. Миколая в Пассейку, Н. Дж., а опісля на Український Православний Цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Приятелі

Замість квітів на могилу проситься складати пожертви на Фундацію УВУ або український манастир оо. Студитів в Пассейку.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ Незабутнього МУЖА І БАТЬКА

сл. п.

ПЕТРА МИКОЛЕНКА — БАЙДИ

в неділю, 11 лютого 1979 р., о год. 12 дня після Святої Літургії буде відслужена

ПАНАХИДА за спокій Його душі

в Українській Православній Церкві

св. Покрови у Савтфілд, Міш.

Друзів по Зброї і Приятелів просимо про молитви.

ДРУЖИНА І ДІТИ

В ПЕРШУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого МУЖА І БАТЬКА

бл. п. ТАРАСА ЛОЗИНСЬКОГО

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СВ. ЛІТУРГІЇ

в неділю, 11 лютого 1979 року

В ЦЕРКВАХ:

Св. Йосафата в Рочестері, Н. Й., о год. 12-ій дня;

Успення Пречистої Діви в Калгари, Альберта, Канада;

Непорочного Зачаття в Лос Анджелес, Каліфорнія;

Св. Василія Великого в Стемфорді, Коннектікат.

Просимо пом'янути Покійного у своїх молитвах.

ДРУЖИНА І СИН

ДІЛИМОСЯ СУМНОЮ ВІСТКОЮ З РІДНИМИ І ЗНАЙОМИМИ, ЩО У ВІВТОРОК, 30 СІЧНЯ 1979 Р., В ТОРОНТО, КАНАДА ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ

бл. п.

ВОЛОДИМИР ПАСТУШЕНКО

нар. 28 серпня 1908 р. в Мозолівці, Підгаєччина, Україна

ПАНАХИДИ — в середу, 31 січня та в четвер, 1 лютого 1979 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Кардинала при вул. Аннетте.

ПОХОРОН — в п'ятницю, 2-го лютого о год. 9-ій рано з того ж пох. заведення до церкви св. Миколая на Белвуд, а відтак на цвинтар Парклавн в Торонто.

У глибокому смутку:

Дружина — СТЕФА
Сестра — ВАРКА ЧУБАТА
Брати — ДМИТРО І МАГДАЛИНА
ЯРОСЛАВ І НАДІЯ
Братанки — ТАРАС з ТАНЕЮ і дітьми
ВЕНЕДИКТ з ЯРОСЛАВОЮ
Сестрінок — ЮРКО з ЛІНДОЮ І СТЕФАНОМ
Кузини і Кузинки з Родинами — КАЛЬБИ, ПАСТУШЕНКИ, ВЕРЕСЮКИ, ОСТАПЧУКИ, ТАРАЩУКИ, ОНУФЕРКИ
Ближча і дальша Родина в Україні, Канаді і Америці.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ПОДЯКА

В глибокому смутку і невимовній скорботі після втрати нашого Найдорожчого МУЖА І БАТЬКА

сл. п.

Інж. ВОЛОДИМИРА ЯВОРСЬКОГО

бувшого сотника Української Національної Армії 1-ої УД, що упокоївся в Бозі дня 27-го грудня 1978 року по короткій і важкій недузі. В сороковий день смерти, цією дорогою складаю сердечну подяку за розради і поміч в найтяжчому для нас часі:

Отцям: д-рові Митратові о. Ю. Шумовському, настоятелеві Православної Парафії св. Тройці в Ірвінґтоні, Н. Дж. та протопресвітерові деканові Б. Желехівському з Трентону, за відвідування і духову опіку в часі недуги, за відправлення похоронних обрядів та за прощальні слова. Дорогим сестрам Надії Гуляй та Любі Мриглоцькій з родиною, братові Володимирові Демчук з родиною, мамі Т. Демчук, за моральну і матеріяльну підтримку дорогого Володі під час його хвороби, як і в хвилинах смутку.

П-ву Володимирові і Галині Король за щоденне відвідування та щиру поміч родині Покійного.

Д-рові Мирославові Бихові з Дружиною Ніною за професійні поради і відвідини.

П-ву Войтовичам за такий теплий гостинний дім і моральну піддержку в часі лікування в Боффало, Н. Й.

Комбатантам усіх українських військових формацій за почесний апель з прапорами.

Всім Приятелям і Друзям по Зброї Покійного, що так частенько відвідували Хворого.

Хорові церкви св. Тройці ім. Д. Бортнянського і диригентові інж. Д. Олійникові та всім Гостям Хористам.

За несення домовини Церковному Комітетові, Парафіянам та Б-ву 1. УД УНА.

Спеціяльна подяка персональному директорові дорогого Мужа п. Свансон з Дружиною, власникам Корпорації ГНТБ та Співпрацівникам за відвідування та присутність під час похоронних обрядів.

За прощальні слова: полк. Ю. Лопатинському від Побратимів, інж. Кузьмі від Т-ва Українських Інженерів, п. Гусакові з церкви Св. Вознесіння, Мейпелвуд, Н. Дж., д-рові В. Королеві від Дружини Українських Націоналістів „Соловії" (ДУН), д-рові Дражньовському, голові Б-ва 1. УД УНА, інж. Д. Ґечі від Української Православної Щадниці, проф. Т. Богданській від Музичного Інституту, п. Свансон від Приятелів по Праці, п-ні Н. Самокіш за товариські спогади та землю і колоски з України, д-рові С. Ворохові від Професіоналістів.

Організаціям, Рідні і Приятелям за квіти і Служби Божі в намірені Покійного мужа. Сердечну подяку складаємо усім Приятеля за їхні дійсно щирі усні, письмові та телефонічні співчуття в тяжких годинах розпуки.

Товаришам зі Шкільної Лави та Приятелям по Зброї, що з усіх закутин ЗСА і Канади прибули на похоронні відправи.

П-і М. Сидоренко та Сестрицям за приготовлення похоронного обіду.

Похоронному заведенню Литвин і Литвин за зразкове переведення похорону.

Збірщикам: П. Бунякові, п-і Г. Король з мужем Володимиром, п-і І. Міхняк та В. Демчукові, що згідно із Волею Покійного зібрали пожертви під час тризни на: Українських Інвалідів і опіку могил побратимів 1. УД УНА, Православну Семінарію Св. Софії в Бавнд Бруку, допомогу українським політичним в'язням, Дім Культури при Церкві-Пам'ятнику, Фонд Карпатського Союзу.

Хай Всемогучий Бог, нагородить щедрими ласками усіх Тих, що віддали останню пошану Покійному, відпровадивши Його на Вічний Спочинок.

СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ

Б-во БРОДИ-ЛЕВ

$125.00 — д-р М. і Н. Бих;
$50.00 — Укр. Щадниця Бавнд Брук, Родина Гнатейко;
$30.00 — О. і Я. Олесницький;
$25.00 — Т. і П. Богданські, І. і Ю. Черний, В. О. Демчук, З. і В. Салевич, Д. і Д. Кузик, О. і І. Лютий, Б. Луцький, Г. і С. Микетюк, З. Салевич, В. Захвалинська;
$20.00 — В. Білан, Д. Демедик, Д. і Л. Ґеча, В. і Г. Король, М. Кобрин, Інж. Кузьма, І. і Л. Турянські, д-р С. і С. Ворох, Б. Луцький, В. Яворська, Б. Гуляй, М. Кальба, Т. Пастушенко, Я. Полатайко, Я. Довбуш, Я. Грицюк;
$10.00 — П. Буняк, В. Гоулега, С. Бук, Є. Федоренко, Б. Федик, А. Феденишин, І. Галій, Ю. Гнат, Ю. Косипа, Г. Лещишин, М. Миськів. Л. Мазурець, Д. Олійник, М. і Б. Осадца, О. Проскурня, Род. Підлуська, І. Панас, Б. Процюк, Д. Січинський, Род. Сигалів, З. і О. Тимків, Г. Венке, А. і О. Заліски, М. Завицький, В. Матіяш;
$8.00 — А. Харченко;
$5.00 — Качуровський, Н. Кощук, В. Микитин, І. і О. Микитин, Н. і О. Німович, В. і Л. Сердюк, З. і В. Салевич, Я. Шлистун, В. і О. Тарасюк, Н. Вахніна, Я. Закаляк, М. Січинський.

ФОНД СЕМІНАРІЇ СВ. СОФІЇ

$50.00 — Укр. Щадниця Бавнд Брук;
$25.00 — В. Богданів, В. і Ю. Безсонів, В. і О. Демчук, П. Довбущук, Є. Федоренко, В. і О. Кузишин, О. і І. Лютий, В. і Л. Мриглоцький, М. Миськів, Г. і С. Микетюк, Н. і О. Німилович, С. і Р. Свансон, В. Захвалинська, М. і А. Венгринович;
$20.00 — Род. Івасечко, В. і Г. Король, д-р С. і С. Ворох, В. Ортинська, Я. Полатайко;
$10.00 — П. Буняк, Б. Бульба, С. Бук, А. і М. Домарацькі, Ю. Гнат, І. Галій, В. і О. Гнатик, Є. Федоренко, М. Йоанц, М. і Н. Ковбаснюк, Ю. Косипа, Г. Лещишин, С. Нагірна, Н. і О. Німилович, В. Пасько, Я. Полатайко, Род. Підлуська, Хор СУА ч. 71, З. і О. Тимків, А. і О. Залізко, М. Слободян;
$5.00 — Качуровський, М. Січинська, М. Слободян, В. і Л. Сердюк, В. і О. Тарасюк.

ФОНД КАРПАТСЬКОГО СОЮЗУ

$20.00 — Ю. Гринюк; $10.00 — О. Шандор.

ФОНД ДОМУ КУЛЬТУРИ в БАВНД БРУКУ

$25.00 — М. Миськів;
$20.00 — М. Мазурець;
$15.00 — О. Проскурня, Б. і А. Процюк, Род. Підлуських;
$10.00 — М. Яковенко, М. Мірчук, Й. Мельник, В. Паско;
$5.00 — М. Дорошенко.

ФОНД ДИСИДЕНТІВ І ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

$50.00 — С. Г. Максимюк, А. і І. Міхняк, Н. Самокішин, В. Захвалинська;
$25.00 — В. Демчук, О. і Б. Кузишин, О. і Б. Мриглоцькі;
$20.00 — Д. і М. Корбутяк, В. Михайлишин, Я. Полатайко;
$10.00 — Ю. Гринюк, І. Гіршт, А. і М. Бойцун, І. Костюк, В. і Г. Король, П. і Т. Микита, Н. і О. Німилович, Д. Олійник, М. Завицький, Род. Петруняк, А. і О. Залізко;
$5.00 — В. і Ю. Безсонів, В. Білай, Род. Івасечко, Род. Лютий, П. Качуровський, І. і О. Микитин, М. і Б. Скорупські, Панас.

ФОНЛ ЦЕРКВИ СВВ. ПЕТРА І ПАВЛА в Ґлен Спей, Н. Й.

$10.00 — М. Д. Чорний.

Загально зібрано $2,548.00

Хай Всевишній Вас нагородить своїми благами!

Залишені в смутку:
дружина — ВІРА
дочка — НАДІЙКА
та ближча і дальша Родина

КНИГА, ЩО ПРИГАДУЄ...

(Закінчення зі стор. 2)

Я. Гайваса „Юнацтво ОУН на Філії Академічної Гімназії'', О. Питляра „Початки юнацтва'', знаменита стаття М. Пежанського „Початки Пласту в Академічній гімназії'' і багато інших. Але, наприклад, є подивугідний „Список абсольвентів Філії УАГ у 1912-1938 р.р.'' — а немає ні сліду про іспити зрілости у так званому головному заведенні УАГ при вул. Сапіги, коли автор із тих, які — як уже згадано вгорі — склав там „матуру'' безпосередньо перед Першою світовою війною. Нема там статті про ролю УАГ в історії української визвольної війни, коли, наприклад, Петро Бубела, отаман УГА, один із дійсних, а не сумнівних організаторів 1-Листопадового перевороту у Львові, розстріляний большевиками у 1929 році в Одесі, був вихованцем УАГ. І таких було багато. Немає статті про ролю УАГ — вчителів і учнів — в історії української науки; адже цілий поважний гурт вчителів і учнів стали професорами в різних чужинецьких університетах, інші знову — хоч без офіційного титулу університетського професора — ученими високої кляси, творцями української термінології в різних ділянках знання (Боберський, Верхратський, Калитовський, Раковський...). Така — хоч теж далеко неповна стаття була в рукописних матеріялах — пера пок. проф. Василя Стешока — є надія, що вона й деякі інші подібні важливі статті появляться додатково.

Тому, що на Другому з'їзді колишніх вихованців УАГ (1-ий з'їзд на Союзівці відбувся осінню 1968 року) — разом із вихованками середніх дівочих шкіл у Львові — 23 вересня 1978 року, не було ще тієї книги — рішено тоді спершу доповнити її матеріялами з отого з'їзду, а після того рішено видати окремою книжечкою — але у подібному форматі й технічному оформленні — всі доповіді, промови і протокол з отого останнього З'їзду на Союзівці. І додати туди те, що варто, щоби піднести вартість цієї „головної'' Книги, зокрема — використати ще скарб світлин, зібраних інж. М. Ганушевським. Колишні вихованці УАГ склали згори деякі фонди на її видання (виказ жертводавців поміщений) — тепер, напевно, всі, що їх дитинство, молодість чи формально стверджена там „зрілість'' пов'язані з тією школою — закуплять той прегарний настільний альбом. Звертатись: М. Караман, 825 Норт 21 вул., Філя., Па. 19130). Нічого дошукуватися там недоліків. Обидва професори-редактори, що найбільше спричинилися до появи Книги — Р. Кухар і Р. Романенчук — фахівці видавничо-редакційної праці. Не шукаймо винуватців, чому ця книга не появилася швидше, — радіймо, що появилася ще одна книга, яка збагатила документацію нашого минулого і збагатила українську культуру — своїм культурним виглядом і змістом.

„РОЗБИТА ІМПЕРІЯ"

(Закінчення зі стор. 2)

мабуть, прив'язані так дуже до своєї історії і так сильно її боронять тому, що відчувають, що їхні можливості ставити опір русифікації в Україні мовно є обмежені. І дальше:

„(Україні)... надають їхнім національним почуванням етно-територіяльного розміру, який в якійсь мірі переходить совєтський кордон. Це зацікавлення історією стає причиною конфліктів з центральною владою, в очах якої історія України позначається її злукою з Росією. Збільшивши після війни українську територію, прилучуючи до неї території, забрані від Польщі, Румунії й Чехо-Словаччини, Сталін думав нарешті причинитися до поєднання росіян і українців. Але ці територіяльні придбання, навпаки, збільшили націоналізм; приєднані до України в 1945 році католики є ферментом агітації і вони (католики) мають звернені очі в бік тих країн, звідки їх забрали. Таким чином, Західня Україна, забуваючи старі українсько-польські конфлікти, є дуже чутлива на всі відмінні течії, які хвилюють Польщу та Чехо-Словаччину. Збільшення України створило нову солідарність між цією частиною СССР і соціялістичною Европою, солідарність, яка примушує владу бути більше строгою по відношенні до бажань східньоевропейських країн відхилитися від совєтського зразка соціялізму. Якщо Україна не була б такою уважною до відгомону із сусідніх країн, з якими вона є історично так дуже пов'язана, то чи Празька весна була б так тотально засуджена Москвою?'' (стор. 223).

Ми не знаємо, з яких джерел авторка черпала інформації для повищих тверджень. У цьому уступі про українців (стор. 219-223) вона відсилається до таких поважних праць: „Український націоналізм'' Дж. Армстронга, „Інтернаціоналізм, чи русифікація?'' І. Дзюби, „Лихо з розуму'' В. Чорновола, „До хвилі'' В. Шахрая й С. Мазлаха, „Політика, чистка й дисидентський рух в Україні від упадку Шелеста'' Я. Білінського та „Комуністична партія України від 1966 року'' цього ж автора. Але авторка, очевидно, не відсилається до жадного з цих джерел у місцях, які ми зацитували.

Можна б навести ще інші цікаві — об'єктивні і з неточностями — цитати з праці Елени Карер д'Енкос. Варто, щоб наші етнографи й історики висловилися до питань, які вона порушує. Помимо деяких помилок, праця вартісна і добре, що вона появилася, навіть з тими недотягненнями, бо у Франції взагалі національного питання в СССР ніхто не любить порушувати.

В заключенні, авторка доказує, що національні почування серед народів СССР не зникли, вони творять могутній фактор майбутніх подій. Совєтська влада не відважується ліквідувати національні республіки, бо неросійські нації не хочуть погодитися на повну політичну й культурну інтеграцію. Вони не хочуть цього тепер і факти говорять, що вони не схочуть цього і в майбутньому.

Появилась нова книжка Ю. Шереха

У видавництві „Сучасність'' появилася нова книжка літературного і театрального критика Юрія Шереха п. н. „Друга черга. Література, театр, ідеологія''.

Книжка складається з 20 статтей і есеїв, які були написані в сорокових і п'ятдесятих роках нашого сторіччя. Усі статті в цій книжці друкуються так, як вони були надруковані свого часу в періодичних виданнях, тільки „усунено деякі повторення й скорочено кілька місць, що могли б мати значення тільки для відтворення дрібниць персонального характеру''. Під статтями подане бібліографічне посилання, коли і де ця стаття друкувалася.

Перша черга критичних статтей і есеїв Юрія Шереха появилася п. з. „Не для дітей'' в 1964 році, які друкувалися (також 20) вперше в тому самому часі як і ці, що поміщені в новій книжці „Друга черга'', яка охоплює широке коло тем, від Лазаря Барановича до Уласа Самчука, Олександра Смотрича й Олеся Гончара.

Книжка має 400 сторінок. Обкладинка Ярослав Геруляк. Цю книжку можна набути в українських книгарнях і у представника В-ва „Сучасність'' Ніни Ільницької, 254 West 31 st Street, 15 th floor New York, N. Y., 10001.

НЕ МОСКВА, А ЯПОНІЯ...

(Закінчення зі стор. 2)

який би об'єднав усі інші та доповнював один одного. Японія була щаслива тому, що вона дістала довготерміновий кредит через Світовий банк та інші американські банки для розвитку своєї промисловості. Приватна індустрія взяла на себе ризико, а уряд був тільки контролем та порадником. Для цього, очевидно, треба добру банкову систему, яку Японія тоді мала.

Згідно японської опінії, Китай не має ефективної банкової системи, а також Китай зі своєю соціялістичною системою господарки, не допускав приватну ініціятиву в розвитку індустрії. Поборотн ці труднощі — завдання Сабуро Окіта.

Китай має поверх 900 мільйонів людности і ледве існує в різних прошарках населення. Селянство не задоволене сучасною системою господарки. Щоб довідатись про правдиве положення та про турботи народу, уряд та партія дозволяють тепер на публікацію деяких статтей та вивішування різних стінних плякатів, де кожний має право висловити свої думки та турботи. Це те, що в московській імперії Леніна-Брежнєва вважається за „виступи проти держави'', за які карають арештами, засланням та психушками. В цьому виявляється одна з великих різниць практичної адміністрації між двома комуністичними державами — Китаєм та СССР.

Для нас важливим є питання, як далеко сучасні керівники Пекіну підуть у своїх заходах для створення модерної держави, яка протиставилася б московському мілітаризмові, зокрема в Азії.

Зовнішня політика Китаю явно вказує на модернізацію своєї країни. Тому доля та життя, на нашу думку, для Формози-Тайвану не є загрожені на довший час. Таку думку висловлює д-р Томас Бернстейн, професор політичних наук Колюмбійського університету. Він твердить, що тісна співпраця Китаю з Японією на довший час дає запоруку Тайванові затримати свою незалежність, бо Китай не буде „намагатися ліквідувати т. з. „автономію Тайвану'', одначе керівники національного Китаю мусять залишити свої ідеї говорити про інтереси цілого Китаю, бо це вже справа Пекіну.

Треба також підкреслити, що Китай вже давно вирішив не торкатися питання Гонг-Конгу, який є Британською колонією, бо дає можливість одержувати Китаєві поверх 30 відсотків обороту з міжнародної торгівлі країни. Одночасно варто зауважити, що вже тепер Китай веде частинно, без згадування про це, торгівлі з Тайваном через Гонг-Конг, а також вказує на можливість для Тайвану, маючи іншу економічну та політичну систему, жити поруч з Китаєм. Не можна не згадати те, що вже припинилося бомбардування островів Матсу та Квемої, якими володіє Тайван біля самих берегів Китаю.

Пекін веде і буде вести пропаганду про необхідність для тайванських патріотів приєднатися до батьківщини. Пропаганда буде провадитися ще довший час і у великій мірі буде багато залежати від того, яку політику провадитиме уряд Тайвану, яка зазнала великої поразки тому, що вона не рахувалася з дійсністю та ігнорувала і дальше ігнорує тубільців-тайванців, які бажають самі правити своєю країною.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Український Народний Союз

проголошує

ПРИДІЛ СТИПЕНДІЙ

потребуючим студентам

на академічний рік 1979-80

Стипендії будуть признані Стипендійною Комісією УНСоюзу студентам визнаних університетів і каледжів, які є членами УНСоюзу щонайменше два роки, на основі:

1. Фінансової потреби;
2. Студійних досягнень (оцінок);
3. Активности в українському громадському, а зокрема студентському житті.

Подання про стипендії, на формулярах, що їх можна набути в Головній Канцелярії УНСоюзу, слід вносити до 31-го березня 1979 року, на адресу:

Ukrainian National Association
30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302

Відзначення 61-річчя Самостійної України в Картереті

Посадник Картерету, Н. Дж., Іван В. Томчук, сидить посередині в присутності української делеґації, проголошуючи День Української Незалежности. (Зліва): Тереса Матлага, проф. Роберт Гедеш, Архимандрит д-р о. Віктор Поспішил, інж. Володимир Янів та Т. Теребусь

Картерет, Ню Дж. (В. Матлага). — У неділю, 21-го січня 1979 року заходом місцевого Відділу УККА, українська громада відсвяткувала 22-го Січня, світлих роковин Самостійности і Незалежности України.

День 16-го січня ц. р. програму святкувань розпочав посадник Картерету Іван Томчук, підписавши проклямацію „Дня Української Незалежности'', в присутності української делегації, урядовця цього міста Анни Шеляг, яка є українського походження, п'ятьох міських радних та інших урядовців.

А в неділю, 21-го січня в ранніх годинах вивішено на ратуші міста зоряний і синьо-жовтий прапори. При вивішуванні зібралась поважна кількість старшого і молодшого громадянства. Посадник Іван Томчук і голова місцевого Відділу УККА та В. Янів виголосили короткі промови про Акт 22-го січня, 61 рік тому на Софіївськім майдані у Києві. На закінчення присутні відспівали обидва національні гимни. Прапори на міському ратуші і на громадських домах повівали протягом двох днів від 21-22-го січня.

А о год. 9-ій ранку в наміренні українського народу і за тих що віддали своє життя за його свободу, відслужено в обох церквах Службу Божу; в українській православній церкві св. Димитрія відправив Владика Архиєпископ Марко і прот. о. П. Мелех, а в українській католицькій церкві св. Марії — Архимандрит о. В. Поспішил. У своїх проповідях вони згадували ціль сьогоднішнього свята та закликали вірних взяти численну участь у сьогоднішньому святі. Крім обидвох національних прапорів було ще прапори ООЧСУ і СУМА; при прапорах служили І. Глущик, І. Козак, Р. Кілик, Ю. Глущик.

Святочна програма свята відбулась о год. 4-ій по полудні в Українській Централі. Свято започатковано американським гимном, що його відіграла на фортепіяні Х. Карпевич і О. Мартинюк. Свято відкрила культурно-освітня референтка К. Ж. Гайдук. Проклямацію по-англійськи відчитав студент Г. Б. Стейт коледжу І. Матлага. Святочну промову виголосили по-українськи інж. В. Янів, а по-англійськи проф. Р. Гедеш. Доповідачі з'ясували історичні подвиги українського народу та його боротьбу за незалежність. Доповідач в українській мові зупинився на боротьбі українського народу, в часах легендарної Повстанської Армії ген. Т. Чупринки, на постаті провідника ОУН Степана Бандери та на нищівній акції Москвою обидвох Українських Церков єпископів та священиків.

При відкриттю програми на стійці з прапорами стояли в сумівських одностроях П. Кушнір і Р. Матлага.

Відтак у мистецькій програмі в дуеті виступали, гарно виконавши ряд українських народних і жартівливих пісень, гості з Ню Йорку: п-і В. Ж. Наливайко та п. К. Наливайко; при фортепіяні п-і С. Карпевич. Деклямацію „Любіть Україну'' виконав І. Кушнір. Фортепіянове сольо „Моя Україно'' відіграла О. Мартинюк. Танець „Аркан'' та інші під керівництвом п-і К. Ж. Гайдук гарно виконали танцюристи при церкві св. Димитрія, а допомагали їм молоді танцюристи з парафії св. Вознесення в Мейплвуді.

Дальшу мистецьку програму заповнили різноманітні українські танці, що їх виконав Ансамбль СУМА з Картерету під керівництвом хореографа В. Юрченюка. Програму та сценічне оформлення, крім культурно-освітньої референтки підготовили І. Кушнір, І. Рачинський, І. Васічко, О. Якубович.

На закінчення п-і К. Ж. Гайдук, склала подяку отцям обидвох церков за присутність та виконавцям програми.

Відспіванням українського гимну „Ще не вмерла Україна'' закінчено свято.

БАТЬКИ! Зв'яжіть заможну ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Ялинка Окружної Управи СУА у Філядельфії

Ялинка-Зустріч з Надією Світличною, що її влаштувала Окружна Управа СУА у Філядельфії, відбулася у неділю, 14-го січня 1979 року. Вечір відкрила голова Окружної Управи Наталія Даниленко. Заля „Тризуба'' була переповнена. Ведуча вечора, Люда Чайківська привітала гостю Надію Світличну і всіх присутніх. Референтка зв'язків Окружної Управи Віра Кліш, прочитала коротке слово про „Рух опору'' на Україні.

При музичному супроводі піяністки Ірени Чумової, присутні відспівали колядку „Бог Предвічний''. Розказуючи про різдвяні звичаї, Люда Чайківська впровадила всіх у святковий, родинний настрій. Студентки: Мотря Бойко, Галя Горацька і Роксоляна Чорпіта, відчитали бездоганно декілька різдвяних поезій. Поміж їхніми виступами, всі на залі колядували.

Вітали Надію Світличну: від СФУЖО — голова Лідія Бурачинська, Ольга Гурська від Православного Сестрицтва ім. св. Ольги при парафії св. Покрови, голова УККА д-р Петро Стерчо та Ірена Скульська від Комітету Валентина Мороза. Старший віком громадянин склав привіт і передав дерев'яну писанку синкові Надії Світличної, а невідома землячка передала золотий хрестик.

Ведуча, Люда Чайківська прочитала телеграму-привіт від Петра Плевако, голови Братства св. Симона при Православній Церкві в Парижі.

Надія Світлична, з притаманною їй щирістю розказала про Святий Вечір, який вона перевела на самотньому ув'язненні, відчитала віршик написаний синові, розказала про свято 12-го січня, що його в Україні святкують нескорені, і ті, що бажають солідаризуватися з ними.

Присутні ставили питання, діставали одверту відповідь. Біля ялинки були подарунки для гостей і її сина від Відділів СУА і приватних осіб. У теплій атмосфері різдвяного вечора пані Окружної Управи гостили чаєм, солодким і кутею — багато з присутніх писали привіти до політичних в'язнів.

Управа спортового товариства „Тризуб'' відступила залю задармо. Імпрезова референтка Окружної Управи, Марія Татарська подякувала присутнім за участь, за пожертви, подякувала Управі „Тризуба''. На фонд СУА — Надії Світличної впливуло 2,056 долярів.

Ялинка Окружної Управи СУА була дуже успішною імпрезою. Вона принесла велике моральне вдоволення усім присутнім та додала заохоти до здійснювання кожночасних починів української громади.

А.М.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 4-го ЛЮТОГО 1979 р.

БОСТОН, Масс. Річні збори Т-ва ім. М. Грушевського 374 Відд., після Сл. Божої в парафіяльнім домі Христа Царя, 146 Форест Гілл стр., Джамейка Плейн, Масс. Проситься чл. прибути на збори. — Т. Майкут, гол., В. Гетьманський, секр., С. Щудляк, касир.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Річні загальні збори Т-ва Поступовий Клюб 70-ий Відд., о год. 2:30 по пол., в УНДомі в Джерзі Сіті. На порядку: звіти Управи і К. Комісії та вибір Управи на 1979 р. Якщо на означений час не явиться приписана статутом відповідна кількість чл., збори відбудуться на годину пізніше при кожній кількості членів. Проситься вирівняти чл. вкладки. — С. Білик, гол., М. Шеремета, секр.